

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunmayan güncel görünümdeki suçlara ait davaların adli yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

ESAS NO : 1984/25
KARAR NO : 1984/302

K A R A R

Davacı : K.H.
Sanıklar : Necati Erdem ve arkadaşları

O L A Y : 31-5-1980 günü; olaydan 2-3 saat önce sanıkların, silâhlı olarak yakınıcı Elif Ünlü'nün evine geldikleri, zorla içeri girerek çay içtikten sonra tekrar geleceğiz diyerek ayrıldıkları, yakınıcının budurumdan korkarak akrabasının yanına gittiği, aynı gün yakınıcının evinin karşısında bulunan komşusu sanık Necati Erdem'in evin kapısını kırmak suretiyle içeri girip tesbit olunamayan eşyaları çaldığı, evin içinde ele geçmeyen silâhla ateş ettiği ve evin köpeğini yaraladığı ileri sürülerek sanık Necati Erdem'in TCK.nun 493/1., 522., 525. ve 6136 sayılı yasa'nın 13/1. maddesine göre cezalandırılması istemiyle ve 23-6-1980 günlü iddianame ile, ayrıca bilâhare yakalanan öteki sanıkların aynı fiili işledikleri ileri sürülerek eylemlerine uyan TCK'nun 493/2-son., 522., 525. maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle 15-12-1980 günlü ek iddianame ile Kayseri C. Savcılığı'nca haklarında kamu davası açılmıştır.

Kayseri 3. Asliye Ceza Mahkemesi: 23-7-1981 günlü oturumunda, mahkemelerinin 1980/570 esasına kayıtlı dava dosyasının 2. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'na gönderilerek savcılıktaki 1981/766-351 sayılı dosya ile birleştirilip birleştirilmeyeceği hususunun temmülünü kararlaştırmış, dosya askeri savcılıkca, sıkıyönetim askeri mahkemesine intikal ettirilmiş ve bu mahkemenin 1981/455 esasına kaydedilmiştir.

2. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi: 16-9-1981 gününde, dosyanın mahkemelerine görevsizlik kararı ile intikal etmediği, bu bakımdan görevsizlik kararı verildikten sonra dosyanın mahkemelerine gönderilmesi için dosyanın askeri savcılığa tevdiini kararlaştırmış, daha sonra dosya Kayseri 3. Asliye Ceza Mahkemesi'ne intikal etmiştir.

1-) Kayseri 3. Asliye Ceza Mahkemesi: 28-9-1981 gününde, 1981/570-616 sayılı ile; sanıklar hakkında 2. Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde görülen bir dava ile, mahkemelerinde derdest iş bu davanın irtibatlı olduğu, askeri mahkemenin görevsizlik kararı verilerek dosyanın gönderilmesi gerektiğini bildirdiği gerekçesi ile mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiştir.

2-) 2.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi: 24-11-1981 gününde, 1981/455-408 sayı ile; adli yargı yerince irtibatlı olduğu belirtilen mahkemelerinin 1981/499 esasına kayıtlı dava dosyasının incelendiği, sanıkların başka olaylara karışmaları yönünden isimlerinin bu dosyada geçtiği, müşteki ve olay yönünden değil, isim bakımından benzerlik olduğu, görevsizlik kararına konu olan dosyadaki sanıklara atılı suçların adi hırsızlık suçu olup, sıkıyönetim ilân ve faaliyetleri ile ilgili olmadığı ve netice olarak mahkemelerinde derdest 1981/499 sayılı dosya ile görevsizlik kararı ile gelen dosya arasında irtibat olmadığı, davada mahkemelerinin görevli bulunmadığı gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiş ve dosyayı adli yargı yerine göndermiştir.

3-) Kayseri 3.Asliye Ceza Mahkemesi: dosyayı mahkemelerinin 1982/286 esasına kaydetmiş, bir süre yargılamaya devam etmiş, 16-1-1984 gününde, 1982/286, 1984/2 sayı ile; daha önce verilen görevsizlik kararları nedeniyle olumsuz görev uyumsuzluğu olduğundan, bunun çözümü için muhakemenin durdurulmasına, gereği yapılmak üzere dosyanın C.Savcılığı'na tevdiine karar vermiştir.

Dosya C.Başsavcılığı kanalı ile, görev uyumsuzluğunun çözümü için, başsavcılığına 30-1-1984 günlü, 321 sayılı yazısı ile mahkememiz'e gönderilmiştir.

Böylece; Kayseri 3.Asliye Ceza Mahkemesi ile 2.Ordu ve Malatya Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin kesinleşen görevsizlik kararları nedeniyle, 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyumsuzluğu doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzüm'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Osman Kayacan ve Ergun Argon'un katılmaları ile yaptığı, 21-5-1984 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşüldü.

Suç; 12-9-1980 günü sıkıyönetim kapsamına alınan Kayseri ilinde, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce 3-6-1980 günü işlenmiş olup, görevli yargı yerinin belirlenmesinde, 1402 sayılı yasa'nın 13.maddesi gözönünde bulundurulmalıdır.

Sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlenen bir suçta, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılabilmesi için suçun, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin bulunması önkoşulunun gerçekleşmesi gerekir.

İncelenen dosya içeriğine göre suçun; sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara

ilişkin olarak işlendiğini gösteren yeterli kanıt bulunmamakta, sanıkların örgüt üyesi oldukları veya çaldıkları eşyayı herhangi bir örgüte olanak sağlamak üzere verdiklerine dair emareye de rastlanmamaktadır. Bu yönüyle suç, güncel zabıta olayı niteliği taşımaktan öte gitmemekte ve 1402 sayılı yasa'nın 13. maddesindeki önkoşul gerçekleşmemektedir.

Her ne kadar; sıkıyönetim askeri mahkemesinde derdest 1981/499 sayılı dosya sanıkları arasında, sanıkların da ismi geçmekte ise de; bu dosyaya konu olay ile işbu davaya konu olay arasında fiil yönünden benzerlik bulunmamakta, güncel zabıta olayı niteliğindeki bu suç ile sıkıyönetim askeri mahkemesinde derdest davaya konu suçlar arasında bağlantı bulunmamaktadır.

Esasen dosya dizi-11'de bulunan 17-6-1980 günlü emniyet fezlekesinde, sanık Necati Erdem'in " kurmuş olduğu hırsızlık şebekesinin başkanı olduğu, yakinen tanıdığı şahısların evlerine önce siyasi amaç süsü ile kimi şahısları sokup, evi kurşunlatıp, içerde bulunanları tehdit ile evden uzaklaştırdıktan sonra yakinen takip ettiği evi çetesine soydurduğu" belirlenmiş olmakta, suçun politik ve ideolojik bir yönü olmadığı da ortaya çıkmaktadır. Keza, dosya dizi-X'de bulunan askeri savcılığın 14-12-1982 günlü, yazısında sanıklara atılı suçtan dolayı askeri savcılıkca da hazırlık soruşturması yapıldığı, ancak Kayseri 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde bu suçtan dava açılmış olmakla KYOK verildiği, aynı sanıkların öteki suçlarından dolayı askeri mahkemenin 1981/499 esaslı kayıtlı dava olduğu bildirilmekle, bu yönden de davalar arasında irtibat olmadığı ortadadır.

Bu nedenlerle, davanın Adli Yargı yerinde görülmesine ve Kayseri 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre adli yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, Kayseri 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 28-9-1981 günlü, 1980/570, 1981/616 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 21-5-1984 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

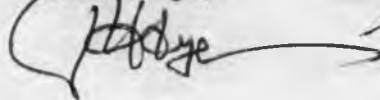
Başkan

Servet Tüzün



Üye

Y. İsmet Ayer



Üye

Ali Suat Erkoç



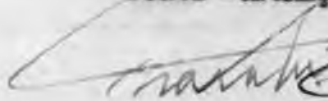
Üye

Mustafa Aksoy



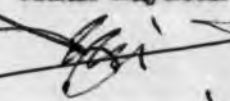
Üye

Necati Karakış



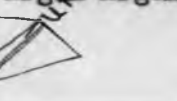
Üye

Osman Kayacan



Üye

Ergün Argon



S.Y.

M. 24/5